

Zvika Mintz - GeoPlanning

צביקה מינץ - תכנון במרחב

T: +972-9-7668379 | F: +972-153-9-7668379 | M: +972-52-2215984

הרקפת 10 כפר סבא 44280 | zvika@geoplanning.co.il | www.geoplanning.co.il

תכנית מס' 417-0156406 קיבוץ גבעת השלושה

נספח פרוגרמה לבית עלמין בתחום תוכנית קיבוץ גבעת השלושה

(נספח מנחה)

12/2022

עדכון 6.2023

ערך
צביקה מינץ
ת.ז 052586211

1. אוכלוסיית קיבוץ גבעת השלשה

1.1 כללי – מצב קיים

עפ"י נתוני הקיבוץ האוכלוסייה הקבועה (חברי הקיבוץ) מנתה לסוף 2019, 643 נפש מהן 207 ילדים בני 0-18 (32%), וכ-436 מבוגרים בגילאי 19+ סה"כ משקי הבית עמדו על 283 מהם: 130 משקי-בית של יחידים ו-153 משקי בית של זוגות.

1.2 פוטנציאל גידול האוכלוסייה בעתיד:

1. גידולו הדמוגרפי המרבי של היישוב "מעוגן" בתוכנית מתאר ארצית משולבת - תמ"א 35, שמאפשרת לקיבוץ גבעת השלושה לתכנן ולבנות בתחומו עד 400 יח"ד/מגרשי מגורים.
2. בנוסף, מסמך "הנחיות לתכנון הקיבוץ - דצמבר 2006", שהופץ למתכנני המחוזות על-ידי מינהל התכנון במשרד הפנים ומנתב את הליך תכנונו של קיבוץ במוסדות התכנון, מאפשר, במסגרת הנחיותיו, לקיים בקיבוץ יח"ד קטנות שמכונות "דור זמני".
להלן הגדרתן והיקפן המספרי:
 1. דור לתקופות זמן מוגבלות שינוהל ע"י האגודה.
 2. גודל יחידה לא יעלה על 55 מ"ר.
 3. היקף היחידות ביישוב לא יעלה על:

- במחוזות צפון ודרום - 1/3 ממספר משפחות החברים או 100, הגבוה מבניהם.
- בשאר המחוזות - 1/3 ממספר משפחות החברים או 100, הנמוך מבניהם.
- דור זמני לא ייכלל במניין יחידות הדור ביישוב על פי תמ"א 35.

לאור האמור לעיל, צפוי כי קיבוץ גבעת השלושה ימנה, לעת הגיעו לקיבולת המכסימלית. 500 יח"ד מהם 400 גדולות עבור החברים + 100 יח"ד קטנות עבור אוכלוסייה זמנית, בין נקלטים ובין דור מוגן לקשישים.

1.3. יעד גידול האוכלוסייה ביישוב - שימש לתוכנית המפורטת

גודל האוכלוסייה עליו תתבסס התוכנית המפורטת לבית העלמין של היישוב בראש ובראשונה בהתאם לגודל האוכלוסייה המרבי הצפוי, כמפורט לעיל שמשמען: גידול דמוגרפי של עד כ-500 משקי-בית מתוכם 100 יחידות קטנות.

להלן ניתוח המרכיבים הדמוגרפיים של אוכלוסיית היישוב לעת מיצוי מלוא הקיבולת

שנה	סה"כ אוכלוסייה ביח"ד גדולות וקטנות				אוכלוסייה ביח"ד גדולות				אוכלוסייה ביח"ד קטנות			
	סה"כ משקי בית	סה"כ אוכלוסייה	גודל שנתון	גודל	סה"כ משקי בית	סה"כ אוכלוסייה	גודל שנתון	גודל	סה"כ משקי בית	סה"כ אוכלוסייה	גודל שנתון	גודל
שנת היעד	500	1520	3.0	2.0%	400	1320	30	28	100	200	3	1.3%

עפ"י ניתוח התחזית אוכלוסיית היעד תעמוד על כ-1,500 נפש

2. בית העלמין – רקע תכנוני

בית העלמין של גבעת השלושה נוסד סמוך להקמת הקיבוץ. ב-1984 אושרה תכנית שד/462/6 שהסדירה בית עלמין בשטח של 2 דונם. במהלך השנים נוספו על חלקת בית העלמין של הקיבוץ חלקות נוספות בהן נקברו גם נפטרים שלא היו תושבי הקיבוץ או קרוביהם. בית העלמין מנוהל, מטופח ומטופל ע"י הקיבוץ. השטח המוסדר סטטוטורית מהווה חלק מזערי בלבד מבית העלמין. מרבית הקברים נמצאים בשטח שייעודו חקלאי, הצמוד לשטח המוסדר. התוכנית מבקשת להסדיר את שטח בית העלמין הקיים בפועל, כ-17 דונם ברוטו. קיימים בו כ-2,165 קברים. שטחי הקבורה נטו הם כ-14 דונם, מתוכם כ-2.2 דונם מכילים קברים של תושבי הקיבוץ. בשטח הנותר - קברים או קברים שמורים על פי התחייבויות קודמות לקבורה של מי שאינם תושבי הקיבוץ. התוכנית המוצעת כוללת שטח של 1.2 ד' להמשך קבורת תושבי גבעת השלושה בלבד, בהתאם לתחשיב הפרוגרמתי המוצג בהמשך.

3. פרוגרמה לבית עלמין עבור אוכלוסיית היישוב גבעת השלושה

3.1 כללי - עפ"י הנחיות תמ"א 19 על תיקוניה יש להתייחס להנחיות הבאות:

- ✓ סעיף 3.6.1 – השטח הדרוש לצרכי קבורה יחושב לתקופה של 25 שנים לפחות, ויילקחו בחשבון הרכב האוכלוסייה והתנאים המקומיים.
- ✓ לאור אופיו של הקיבוץ, התוכנית לבית עלמין תתייחס לשנת יעד של 50 שנה מיום הכנתה.
- ✓ עפ"י תמא 19 ההנחיה לעריכת פרוגרמה לקבורה לפי צפיפות של 400 קברים לדונם. בנוסף קיימת הנחיה לפיה לפחות 50% מהקברים הנוספים יהיו בקבורה רבודה (2 קברים זה מעל זה בקבר אחד), כלומר למעשה – 300 קברים לדונם לקברים הנוספים.
- ✓ ההנחיות הללו אינן חלות על חלקות קבורה קיימות ועל קברים שמורים.
- ✓ בדברי ההסבר המצורפים לתמ"א 19 כתוב בס' 3.א. (3) "בארץ מקובלים מנהגים שונים באשר לצפיפות הקברים בבתי העלמין, רוחב השבילים והמעברים, רצועות ירק ופסי הפרדה וכו'. לפיכך, תוכנית נערכה בהתאם להנחיות תמ"א 19 ולמנהגי הקבורה הנהוגים בקיבוץ.

3.2 התחשיב הפרוגרמתי נקבע לצפי האוכלוסייה ואחוז תמותה לשנה.

- צפי האוכלוסייה לשנת היעד – 1,500 נפש
- אחוז התמותה השנתי – 0.6% לשנה.
- שנת היעד שלב א' – 25 שנה – נדרשים כ- 225 קברים
- שנת היעד שלב ב' – 50 שנה – נדרשים 450 קברים

מעבר לשטחי הקברים נדרשים שטחים עבור מבני פולחן ושירותים נלווים כגון: בתי טהרה, סככות הספדים, שירותים סניטרים מחסנים ביתן שומר וכדומה.

לאור כול האמור לעיל, התוכנית מבקשת להגדיל את שטח ייעוד בית העלמין מכ-2.2 דונם לכ-18 דונם. מהם 1 דונם עבור קבורה עתידית לתושבי קיבוץ גבעת השלושה והשאר 17 דונם עבור הסדרת הקבורה הקיימת.

4. התוכנית המוצעת

4.1 להלן פירוט הקברים המוצעים בתאי השטח של בית העלמין

סה"כ נדרשים כ 450 הקברים שאותרו בתאי השטח הבאים:

א. **תא שטח מס' 4001** בשטח 2.59 דונם מזה 1.83 ד' הינו שטח מאושר שברובו קבורה קיימת של חברי הקיבוץ. הרחבת שטח התא בכ-0.33 דונם עבור כ 110 קברים שחלקם נמצאים בתחום השטח המאושר. צפיפות הקבורה הינה לפי הצפיפות הקיימת.

ב. **תא שטח מס' 4004** - בשטח 11.56 דונם שמרביתו תפוס בקבורה קיימת וקברים שמורים עבור אנשים ששילמו עבור מקום קבורתם.

בתא שטח זה נוספו כ 372 תאי קבורה בשטח של כ-880 מ"ר עבור תושבי הקיבוץ. מהם כ 70 תאי קבורה בודדים ו-3021 תאי קבורה רבודה כך שהצפיפות הממוצעת עומדת על 423 נקברים/דונם.

תאי שטח שבהם לא חל שינוי מבחינת תוספת שטחים עבור קברים

א. **תא שטח מס' 4002** – בשטח 0.68 דונם - שטח מיועד למתקנים ומבני שירות, פנוי מקבורה. כ-0.4 דונם ממנו ביעוד מאושר.

ג. **תא שטח מס' 4003** - בשטח 2.86 דונם שמרביתו תפוס בקבורה קיימת וקברים שמורים עבור אנשים ששילמו עבור מקום קבורתם.

ד. **תא שטח מס' 4005** - 0.56 דונם, שטח ללא קבורה משמש כשדרת עצים

נספח נופי – מיפוי בית העלמין

5. הקבורה הקיימת

החוק לקבורה אזרחית חלופית נחקק בשנת 1996 כשהוא מבוסס על העקרון לפיו כל אדם רשאי להיקבר על פי השקפתו. על אף קיומו של החוק, מסיבות שעיקרן פוליטיות ובהתבסס על כך שעיקר יישום החוק הוטל על המשרד לשירותי דת יהודיים בו שלטו שרים מהמגזר החרדי והדתי כמו גם בהינתן שחברות הקדישא ביישובים השונים שנשלטו על ידי המגזר הדתי החזיקו בבתי העלמין, החוק לא יושם. בהינתן ביקוש רב לקבורה אזרחית חלופית, נמצא הפיתרון בעיקר בקיבוצים, אשר נוהגים לקבור את חבריהם בקבורה אזרחית. מבקר המדינה עמד על כך בדו"ח 60' משנת 2010 (כ- 15 שנים לאחר חקיקת החוק) אולם מצא כי קיים חוסר משמעותי בבתי עלמין אזרחיים גם בשנת 2016, עשרים שנה לאחר חקיקת החוק. ר' סיכום לדו"ח מבקר המדינה משנת 2017 (ב67):

ממצאי הביקורת בנושא יישום חוק הקבורה האזרחית, שנחקק לפני כעשרים שנה, עולה כי פעילותם של גופי הממשלה - ובראשם המשרד לשירותי דת, האחראי ליישום החוק - התאפיינה באוזלת יד מתמשכת. על אי יישום החוק כנדרש כבר העיר מבקר המדינה בשנת 2010 אך מאז הנושא לא זכה לקידום של ממש. בכך כשלה המדינה בהבטחת מיצוי אחת הזכויות הבסיסיות של אזרחיה - זכות הקבורה בכבוד באופן התואם את השקפת עולמם, תפיסתם ואמונתם.

על המשרד לשירותי דת לגבש מדיניות ממשלתית אחודה, בעלת יעדים מוגדרים, מתואמים ומחייבים כדי לטפל בסוגיית המחסור החמור במקומות קבורה ברוב אזורי המדינה, ובכלל זה בעיר הבירה - ירושלים, ולהגביר את נגישות בתי העלמין האזרחיים לאוכלוסייה. יודגש כי ככל שיחמיר המחסור במקומות קבורה אזרחיים תחריף הפגיעה בנגישות ובזמינות של בתי עלמין אזרחיים ואף הפגיעה בזכויות אדם, וייתכן כי בגין המחסור האמור הנזקקים לשירותי קבורה אזרחית יאלצו לבחור בבתי עלמין אזרחיים מרוחקים ואף יאלצו לוותר על מיצוי זכותם לקבורה על פי השקפתם.

הליקויים שעלו בדוח זה, ובכלל זה הסחבת המתמשכת לאורך שנים רבות ביישומם של החוק מעלים ספק אם נכון שהמשרד לשירותי דת ימשיך להיות הגורם האחראי על הקבורה האזרחית במדינה. עולה החשש ש"מה שהיה הוא שיהיה ומה שנעשה הוא שיעשה ואין כל חדש תחת השמש"¹.

קיבוץ גבעת השלושה, פעל אף הוא לאפשר קבורה אזרחית חלופית, לכל דורש וללא קשר להיותו תושב המועצה האזורית דרום השרון. במסגרת זאת, הציע הקיבוץ קבורת שדה בשתי חלקות מחוץ למגרש המיועד לבית עלמין. הקיבוץ עמד בהתחייבויות כלפי צדדים שלישיים והוא עדיין עומד בהתחייבויות אלו גם כשייעוד המקרקעין טרם שינה יעודו לבית עלמין ותוכנית זאת מבקשת להסדיר אף את חלקות אלו. הקיבוץ הפסיק את נטילת ההתחייבויות בשנת 2016.

יובהר, כי בפסקי דין שונים כי התחייבויות תקיפות יש להמשיך ולקיים גם בקרקע שיעודה אינה לבית עלמין וגם אם ההתחייבות סותרת את חוזה המשבצת עם רשות מקרקעי ישראל וזאת בהליך משפטי שננקט כנגד קיבוץ חורשים ובהליכים משפטיים שנקטה הרשות כנגד הקיבוצים קריית ענבים, חצור ומעלה החמישה.

¹ קהלת פרק א' פסוק ט'.